

ASNS Ingredient no dzeltenajiem zirņiem iegūs proteīnu, ko var izmantot gaļas un siera aizvietotājproduktu ražošanai, un cieti, kas ir ražošanas blakusprodukts. ASNS Ingredient būs lielākā šāda profila rūpnīca Ziemeļeiropā. Paredzams, ka izejvielas piegādās vairāk nekā 1000 saimniecību un ražotne strādās vairākās maiņās, nodrošinot darbu līdz 100 cilvēkiem.

Pašlaik LATRAPS vārds viskaļāk izskan saistībā ar mūsu superprojektu – Jelgavā topošo zirņu proteīna rūpnīcu ASNS Ingredient. Arī te jāsaka “pirmais” un “pirmoreiz”, jo tās ir nebijušas investīcijas, jauna līmeņa pievienotā vērtība, ko rada zirņu pārstrāde, un, treškārt, šā projekta ietvaros mēs veicām savu pirmo publisko obligāciju emisiju.

Jūs minējāt pūļa finansējumu. Pašlaik tā ir izplatīta līdzekļu piesaistes prakse, bet kooperatīvā pirmsākumos tā droši vien nebija.

Jaunais kooperatīvs ātri nonāca pie atziņas, ka nepietiek ar pārdošanu, graudus uzreiz vedot uz ostām, un nepieciešama to uzglabāšana. Tā 2001. gadā radās ideja Elejā izveidot graudu glabāšanas kompleksu.

Taču bankas nebija ar mieru piešķirt aizdevumu, ja projektam nebija pašu finansējuma. Bet kooperatīvam, nostrādājot tikai vienu gadu, vēl nevarēja būt nepieciešamo līdzekļu.

Galū galā projekta īstenošanai finansējumu nodrošināja trīs komponenti – Lauku atbalsta dienesta piešķirtie līdzekļi, bankas aizdevums un pūļa finansējums, tas ir, nauda, ko kooperatīvs piesaistīja no saviem biedriem.

Šī “sēklas nauda” 25 gados ir devusi ie-

spaidīgu ražu. Kooperatīvs pašlaik strādā ar vairāku simtu miljonu apgrozījumu un vairāk nekā 50% graudu tiek eksportēti uz ārzemēm. Kooperatīva biedru rindās ir vairāk nekā 1200 saimniecību, un LATRAPS ir organiski izaudzis par Baltijas lielāko graudkopības kooperatīvu.

Mūsu darbības mērķis gan nav maksimāla peļņa, bet optimāla atdeve kooperatīva biedriem, un tas izpaužas gan izdevīgos pakalpojumos, gan līdzekļos turpmākai izaugsmei, gan izmaksātās dividendēs.

Kā veidojās jūsu sadarbība ar bankām?

Mūsu pirmā sadarbība sākās ar Elejas graudu uzglabāšanas kompleksa izveidi. Tagad šādu kompleksu ir astoņi, un visu izveide ir finansēta, izmantojot vienotu līdzekļu piesaistes modeli, proti, daļu ir investējuši zemnieki, daļu piešķīris Lauku atbalsta dienests, daļu – bankas.

Mēs 25 gadu laikā esam izveidojuši nozīmīgu pašu kapitālu, kas pārsniedz 30% no mūsu kopējiem aktīviem. Līdz ar to bankas pret LATRAPS izturas ļoti pozitīvi. Tas, protams, ir prasījis cītīgu, pacietīgu un prognozējamu darbu, bet tieši šo stabilitāti bankas arī augsti novērtē.

2024. gadā jūs veicāt publisko obligāciju emisiju. Kāds bija tās mērķis, un kāpēc izvēlējāties šādu finanšu piesaistes instrumentu?

Šajos 25 gados zemnieki ir kļuvuši daudz turīgāki, un ir skaidrs – ja tev ir brīvi līdzekļi, parādās arī jaunas uzņēmējdarbības iespējas.

Pirms pieciem gadiem mēs sapratām, ka mums jāmainās tajā, kā strādājam ar pašu finansēm. Tālab izšķīrāmies par labu jaunam finanšu piesaistes veidam – izlaidām slēgtās obligācijas, kas bija domātas kooperatīva biedriem. Šobrīd ir notikušas četras emisijas, un, pateicoties zemnieku gatavībai labos gados nopelnītu naudu atstāt kooperatīvā, mums izdevās piesaistīt vairākus miljonus eiro.

Pašlaik liela daļa izlaisto obligāciju ir dzēstas, zemniekiem nauda ar solīto peļņu atmaksāta, savukārt kooperatīvs ne tikai ir piesaistījis līdzekļus, bet arī ieguvis nozīmīgu pieredzi.

Tomēr zemnieka kabata nav bezgalīgi dziļa. Attīstot zirņu proteīna rūpnīcu, kuras ieguldāmā vērtība pārsniedz 110 miljonu eiro, kļūva skaidrs – lai piesaistītu banku līdzekļus, nepieciešams atbilstošs pašu investīciju kapitāls. Turklāt, tuvojoties celtniecības fāzei, līdzekļi bija jāpiesaista salīdzinoši īsā laikā.

Mēs kopā ar partneriem jau bijām saplānojuši investēt 40 miljonus eiro, bet LATRAPS bija jāiegulda vēl 10 miljoni dažos mēnešos. Bija divi rīcības scenāriji,